

MEDICAMENTS EN INSUFICIÈNCIA CARDÍACA

INTRODUCCIÓ

L'ús de medicaments és imprescindible en el tractament de la insuficiència cardíaca. S'ha demostrat que amb fàrmacs s'estabilitza la funció del cor, però a més és beneficiós en altres aspectes:

- Allarguen la vida.
- Disminueixen els símptomes.
- Es respira amb més facilitat.
- Augmenten la capacitat de realitzar activitats.
- Disminueixen la possibilitat d'inflar-se.
- Eviten ingressos hospitalaris.

Intentarem informar-lo de l'acció dels fàrmacs més utilitzats en insuficiència cardíaca, els seus possibles efectes secundaris, com reaccionar i el perquè és important prendre-les. D'altra banda, repassarem altres medicaments menys comuns.

La majoria dels pacients amb insuficiència cardíaca requereixen diversos medicaments. El més normal és anar augmentant la dosi gradualment, fins i tot si vostè es troba bé. La raó és que sabem que l'efecte més beneficiós a llarg (o curt) termini s'aconsegueix amb unes dosis determinades.

Si vostè es troba pitjor, malgrat prendre tota la medicació com li ha receptat el metge, és imprescindible dir-ho al seu metge o a la infermera. Els símptomes poden estar relacionats amb efectes secundaris dels fàrmacs. Si són del coneixement de l'equip que l'atén, aquest pot prendre mesures; per exemple si té la tensió baixa per tots els medicaments que pren i es mareja per això, espaiar les preses de les pastilles pot contribuir que aquest problema se solucioni.

Els grups de fàrmacs més utilitzats en insuficiència cardíaca són els següents:

- IECA (Inhibidors de l'Enzim Convertidor de l'Angiotensina)
- Beta-bloquejants
- LLAURA II (Antagonistes dels Receptors de l'Angiotensina)
- Diürètics

- Antagonistes de l'aldosterona
- Digoxina
- Altres

IECA

Aquest tipus de fàrmacs són molt beneficiosos en pacients amb insuficiència cardíaca. Estudis d'investigació han demostrat que el seu ús allarga la vida, disminueix el nombre d'ingressos a l'hospital, millora els símptomes i la capacitat de realitzar esforços.

L'efecte d'aquesta medicació es basa en bloquejar els efectes de diverses hormones produïdes per l'organisme quan es presenta la insuficiència cardíaca i que empitjoren encara més la situació. D'altra banda, si a més hi ha un problema d'hipertensió (tensió alta), ajuden a controlar-ho.

La majoria dels pacients poden usar aquests fàrmacs sense tenir molts problemes. Un efecte secundari habitual és el mareig com a conseqüència de tenir la tensió baixa. Es pot solucionar disminuint la dosi d'altres medicaments que baixen la tensió, com per exemple, els diürètics o, si és necessari, reduint la dosi inicial dels IECAS i augmentant-la poc a poc.

Si sent els mareigs fonamentalment al matí, al despertar-se, pot controlar-ho seguint els següents consells:

- Moqui els peus cap endavant i cap a enrere 10 vegades seguides abans d'aixecar-se.
- Abans d'aixecar-se, asseguís a la vora del llit amb els peus penjant fora durant un minut.

Comuniqui-li al seu metge si els mareigs es prolonguen més de cinc minuts després d'aixecar-se, si el mareig és tan intens que gairebé no pot caminar i si es desmaia.

Altres efectes no desitjables dels IECA són:

- Empitjorament de la funció dels ronyons i augment dels nivells de potassi en sang. Això es pot detectar mitjançant anàlisi de sang. Generalment és reversible en reduir les dosis o retirar el medicament.

- Tos seca. Aquest símptoma no és inhabitual si s'usen aquests medicaments. Però no oblidi que la tos pot tenir moltes altres causes, com per exemple, empitjorament de la insuficiència cardíaca. Si li apareix la tos no doni per fet que es deu al medicament i consulti-ho amb el seu metge. Es pot intentar disminuir la dosi o canviar per un altre fàrmac.
- Inflor dels llavis i del coll. Aquest efecte secundari és greu però succeeix amb molt poca freqüència. Si li passa s'ha de dirigir a urgències ràpidament i no oblidi d'informar sempre els metges que hi ha un medicament que li produeix aquest efecte.

Possibles noms dels fàrmacs d'aquest grup (nom de marca seguit del nom del principi actiu o nom genèric entre parèntesi):

Renitec (Enalapril), Coversyl (Perindopril), Acovil (Ramipril), Capoten (Captopril).

BETA-BLOQUEJANTS

Aquest grup s'ha convertit també en fonamental en el tractament de la insuficiència cardíaca. El seu nom complet són agents bloquejants dels receptors beta-adrenèrgics. Amb aquest tractament s'aconsegueix millorar la funció del cor i, com els anteriors, milloren els símptomes, allarguen la vida i redueixen el nombre d'ingressos hospitalaris.

El seu efecte també es basa en frenar l'efecte de les hormones relacionades amb l'estrès. També redueixen la tensió arterial, prevenen infarts al cor i ajuden a regular el ritme del cor.

Els efectes secundaris més freqüents d'aquests fàrmacs són els següents:

- Cansament o mareigs. Es produeix més freqüentment quan s'inicia el tractament o s'augmenta la dosi. Aquest medicament normalment s'inicia a dosis baixes i es va augmentant si es tolera sense problemes.
- Retenció de líquids. Si nota augment de pes o major sensació d'ofec, informi ràpidament el seu metge per poder posar mesures abans que la situació empitjori.
- Augment de l'ofec i "xiulets" en respirar. En pacients amb asma poden empitjorar els símptomes en usar beta-bloquejants, contacti amb el seu metge el més aviat possible.

- Tensió arterial baixa.
- Freqüència cardíaca baixa. Pot notar símptomes com cansament o mareigs.
- Malsons.

Possibles noms dels fàrmacs d'aquest grup:

Coropres (Carvedilol), Lobivon (Nebivolol), Emconcor cor (Bisoprolol).

ANTAGONISTES DELS RECEPTORS DE L'ANGIOTENSINA II : LLAURA II

Aquest grup de fàrmacs té una acció molt semblant a les anteriorment descrites per als IECA. S'utilitzen en cas que es presentin contraindicacions per a l'ús d'IECA (tos seca) o, si utilitzant encara aquests, es detecta hipertensió o si el pacient segueix amb molts símptomes de cansament.

Els possibles efectes secundaris són:

- Mareigs.
- Tensió arterial baixa.
- Problemes amb la funció dels ronyons.

Possibles noms dels fàrmacs d'aquest grup:

Atacand, Parapres (Candesartan), Cozaar (Losartan), Vals, Diovan (Valsartan).

DIÜRÈTICS

Amb aquest tipus de fàrmac s'ajuda a l'organisme a expulsar l'excés de líquid, això es tradueix en menys sensació d'ofec i menys inflor.

Els possibles efectes secundaris són:

- Baix índex de potassi en sang. Per aquesta raó, si està utilitzant diürètics, se li realitzaran anàlisis de sang amb regularitat.
- Si gràcies al diürètic es perd molt líquid, pot arribar a deshidratar-se i notarà sensació de mareig i debilitat i haurà de contactar amb el seu metge. Una forma d'autocontrol és pesar-se diàriament; si observa una pèrdua ràpida i excessiva de pes pot ser que estigui expulsant massa líquid.

Com resoldre problemes pràctics quan prenen diürètics:

- "Em costa sortir de casa des de que prenc diürètics per la necessitat freqüent d'orinar": pari atenció els primers dies al moment que més necessita orinar després de prendre el diürètic. Sabent quant triga en presentar-se l'efecte del diürètic, pot programar-se a quina hora pren la medicació i a quina hora surt de casa. En qualsevol cas no deixi de prendre'l perquè vagi a sortir de casa.
- "No puc descansar bé perquè necessito aixecar-me diverses vegades a la nit per orinar": la majoria dels diürètics són d'efecte ràpid i curt; això es tradueix en una necessitat major d'orinar aproximadament dos o tres hores després de la presa. Per evitar problemes nocturns prengui la pastilla pels matins i, si necessita prendre dues vegades al dia, faci'l aproximadament a les quatre de la tarda.
- "Tinc rampes a les cames": es pot deure a una pèrdua important de potassi; consulti al seu metge perquè li realitzi una anàlisi de sang.
- "Prenc la dosi prescrita però noto augment de la falta d'aire i estic més inflat": informi directament el seu metge perquè pot ser que necessiti una dosi major de diürètic. Una forma de detecció precoç és pesar-se diàriament; si nota un augment important de pes en qüestió de dies es pot deure a una retenció de líquids.

Possibles noms dels fàrmacs d'aquest grup:

Seguril (Furosemida), Isodiur, Dilutol, Sutril (Torasemida), Hidrosaluretil (Hidroclorotiazida).

ANTAGONISTES DE L'ALDOSTERONA

Aquest fàrmac actua bloquejant els efectes d'una de les hormones relacionades amb l'estrès (aldosterona) que està relacionada amb l'empitjorament de la insuficiència cardíaca. S'ha demostrat que la utilització d'aquests fàrmacs allarga la vida i redueix el nombre d'ingressos a l'hospital.

Els possibles efectes secundaris són:

- Dolor i augment de la mida dels pits especialment en homes. En aquests moments, ja existeix una medicació alternativa amb acció molt semblant però que no produeix aquest efecte no desitjat.
- Augment dels nivells en sang de potassi, un altre motiu per realitzar anàlisi freqüentment.

Possibles noms dels fàrmacs d'aquest grup:
Aldactone (Espironolactona), Inspra, Elecor (Eplerenona).

DIGOXINA

Aquest medicament s'utilitza fonamentalment per intentar disminuir la freqüència del cor en pacients que, a més, presenten una arítmia. Pot afegir-se també quan, malgrat la resta de medicaments, el pacient se sent cansat.

Quan hi ha una intoxicació per aquest medicament es poden presentar els següents símptomes:

- Nauseas i vòmits.
- Visió acolorida.
- Mareigs i desmais.

Si nota qualsevol d'aquests símptomes, consulti amb el seu metge immediatament.

ALTRES

Hidralazina i Nitrats

Disminueixen la dificultat del cor per bombar sang. Fonamentalment s'utilitzen en combinació en pacients amb contraindicacions per a l'ús d'IECA o quan el pacient segueix hipertens malgrat altres medicaments que baixen la tensió. Com efectes secundaris poden presentar mareig, maldecap, nausea i vòmits.

Possibles noms: Hydrapres (Hidralazina) i pegats o comprimits de nitrats.

Anticoagulants

Alguns pacients amb insuficiència cardíaca poden necessitar usar anticoagulants per prevenir la formació de coàguls. És important estar bé informat de les precaucions que cal tenir en compte quan es prenen aquestes pastilles que han de ser controlades estrictament per un metge.

Possibles noms dels fàrmacs d'aquest grup:
Sintrom (Acenocumarol) i Aldocumar (Warfarina)

MEDICACIÓ QUE NO S'HA DE PRENDRE

Informi sempre els metges o infermeres que no el coneguin que té

insuficiència cardíaca i la medicació que pren.

Hi ha certs fàrmacs que poden empitjorar els símptomes de la insuficiència cardíaca, pel que cal evitar-los o prendre'ls amb molta precaució. La majoria d'aquests actuen promovent la retenció de líquids.

Antiinflamatoris no esteroideos (AINES)

Aquests medicaments s'usen, freqüentment, com analgèsics. En el seu cas, és preferible usar paracetamol quan es té dolor.

Els AINES són fàrmacs com el Diclofenaco (Voltaren), Ibuprofè (Espedifen), Indometazina (Inacid) i el Naproxeno (Naprosyn).

Corticoides

Fàrmacs efervescents per al dolor o la grip

Bloquejants dels canals del calci

Aquests fàrmacs són molt utilitzats en cas de tenir hipertensió, angina de pit o alteracions del ritme del cor però poden empitjorar la situació en cas d'insuficiència cardíaca i bombatge reduït del cor.

Els més habituals són l'amlodipino (Norvas), diltiazem (Dinisor, Lacerol, Masdil), nifedipino (Adalat) i el verapamilo (Manidón).

PREGUNTES GENERALS MÉS COMUNES

Com puc recordar prendre les pastilles tots els dies i a l'hora?

Intenti seguir els següents consells:

- Utilitzi una capsa de medicaments amb el nom dels dies i les hores. Demani-li a la infermera o a algun familiar que l'ajudin a omplir-la si fos necessari.
- Faci una llista amb els medicaments que utilitza, la dosi i l'hora de presa; pengi-la a un lloc molt visible (nevera) i porti sempre amb vostè una llista (cartera).
- Utilitzi un despertador o una alarma per avisar-lo de l'hora de la presa de pastilles.
- Demani a les persones que viuen amb vostè que l'ajudin a recordar-li que ha de prendre la medicació.

- Prengui's els medicaments si surt de casa per evitar retards, en cas de contratemps.
- Si viatja amb avió, no deixi els medicaments a l'equipatge facturat.
- Demani les receptes amb antelació per evitar quedar-se sense pastilles.

Necessito prendre els medicaments fins i tot si em trobo bé?

Sí. Recordi que aquests medicaments no només milloren els símptomes sinó que prevenen l'empitjorament, així que, fins i tot si no li falta l'aire, es troba bé i no té les cames inflades, ha de continuar prenent la medicació tal com l'hi ha prescrit el metge.